

«MottakerNavn»
«Adresse»
«PostNr» «PostSted»
«Kontakt»

Trondheim, 25.05.2022

Deres ref.:
«REF»

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/4835

Saksbehandler:
Kjell Vidar Seljevoll

Avslag på søknader om skadefelling av brunbjørn i Grane kommune

Vi viser til søknader fra Grane kommune og fra Voengel Njaarke reinbeitedistrikt, begge søknadene er datert 20. mai 2022 og angir de samme observasjonene av bjørn som grunnlag for søknaden. Det søkes om å felle brunbjørn i Grane kommune.

Vedtak

Miljødirektoratet avslår søknadene om å felle brunbjørn i Grane kommune i region 7.

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Bakgrunnen for saken

Brunbjørnen er fredet. Det er likevel mulig å felle brunbjørn, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vilkårene for fellingstillatelsen er at fellingene ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Stortingets rovviltforlik fra 2011 gir føringene for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål for hvor mange ungekull med brunbjørn det skal fødes i Norge hvert år. Bestandsmålet er fordelt i utvalgte forvaltningsregioner for rovvilt. De regionale rovviltnemndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte bjørneområder og prioriterte beiteområder.

Vi kan vedta eller beslutte ekstraordinære uttak av brunbjørn. Med ekstraordinære uttak mener vi våre vedtak eller beslutninger om skadefelling av brunbjørn, som Statens naturoppsyn gjennomfører i tråd med fellingsinstruksen.

Bestandssituasjonen og overvåkingen av brunbjørn i region 7

Stortinget har fastsatt følgende bestandsmål for brunbjørn:

- Antall ungekull for landet: 13
- Antall ungekull for region 7 Nordland: 1

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåket ved å analysere DNA fra innsamlede ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å slå fast hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelingen mellom hanner og binner. Rapporteringsfristen for overvåking av brunbjørn er 1. april påfølgende år.

Bestandsmålet er gitt i antall årlige ynglinger. Overvåkingen benytter en modell, som er utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet (Bischof og Swenson 2010), til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Modellen tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet og bygger blant annet på kunnskap om fordeling mellom kjønn og alder i den svenske brunbjørnebestanden. Den baserer seg også på kunnskap om hvor ofte binnene føder og hvor gamle de er første gang de føder, samt størrelsen på leveområdene og dødeligheten i bestanden.

Siste års rapport fra Rovdata ([NINA rapport 2125](#)) viser at det i 2021 ble påvist 160 ulike bjørner i Norge, 67 hunnbjørner og 93 hannbjørner. I region 7 ble det påvist to hannbjørner.

Basert på prøver fra påviste hunnbjørner ble det estimert at det var 8,1 ynglinger i 2021 i Norge. For region 7 er antall ynglinger estimert til null.

Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader i region 7

Totalt er det påvist at bjørn har forårsaket 45 skader på sau i kommunene Grane (n=27), Hattfjelldal (n=11), Narvik (n=5) og Vefsn (n=2) i 2021.

Det er de tre siste reindriftsårene påvist tap av i alt en tamrein til bjørn i Nordland. Denne en voksen simle ble påvist drept av bjørn øst for Trofors i Grane kommune i april i år, innenfor Jillen-Njaarke Reinbeitedistrikt.

Statsforvalteren i region 7 utbetalte i 2021 erstatninger for 194 sau og 167 lam som tap til bjørn, da hovedsakelig til beitenæringen i kommunene Hattfjelldal (n=184) og Grane (n=159).

Statsforvalteren i region 7 utbetalte også erstatning for 3 464 tamrein som tap til rovvilt i reindriftsåret 2020/2021. Av disse ble 18 tamrein ble erstattet som tap til brunbjørn.

Bakgrunn for søknadene

19. mai ble det dokumentert spor av én bjørn som hadde krysset Tosenvegen og Gåsvasselve i sørlig retning i Grane kommune. Den hadde beveger seg fra Jillen-Njaarke og inn i Voengel-Njaarke reinbeitedistrikt. Det er videre 20. mai gjort sporobservasjoner av bjørn nordøst for Majavatn. Høy temperatur med rask smelting av snøen, gjør det vanskelig å måle størrelse og å vurdere alder på sporene. Det usikker om sporene stammer fra to ulike eller samme bjørn.

Miljødirektoratets vurderinger

Et viktig prinsipp nedfelt i regelverket og i rovviltforvaltning er en differensiert forvaltning som med en geografisk sonering både skal ivareta både bestander av rovvilt og hensyn til beitenæringen, og på denne måten skape forutsigbarhet for næringsutøvelse og andre aktører.

Forvaltningsplanen for rovvilt i region 7 gir svært begrenset mulighet for differensiert forvaltning av bjørn. Kunnskap om bjørns områdebruk i Nordland fra det skandinaviske bjørneprosjektet har tidligere vist til at forvaltningsområdene for bjørn er uegnet eller ikke tilstrekkelig som leveområder for bjørn. Dette med bakgrunn i kunnskap om forekomst av binner i tilgrensende områder i Sverige samt at forvaltningsområdet i stor grad inneholder høyereliggende fjellområder med lav egnethet som leveområde for bjørn.

Det betyr at det ikke finnes områder som kan ivareta muligheten til å bygge opp en bestand som tilsvarer forvaltningsmålet for regionen. De senere årene har bjørnebestanden i Nordland vært langt fra målet om 1 årlig yngling. Bestanden av bjørn i Nordland har siden 2014, hvor det var registrert 11 bjørner, gått jevnt nedover. I fjor ble det registrert kun 1 bjørn i Nordland, i tillegg til 1 bjørn som var registrert både i Trøndelag og i Nordland.

Det er en forutsetning for forvaltning av bjørn at de avsatte områdene er funksjonelle og egnet som bjørneområde. Forvaltningsplanen for region 7 Nordland slik den er utformet virker i hovedsak til å ivareta hensyn til beitenæringen, og den fungerer ikke tilfredsstillende når det gjelder å bygge opp en bjørnebestand innenfor et definert forvaltningsområde, jf. prinsippet om differensiert forvaltning. Planen er derfor ikke egnet som et styringsverktøy for rovviltforvaltningen i regionen.

Med bakgrunn i overnevnte, samt det lave antallet bjørn som er påvist i Nordland vurderer Miljødirektoratet at terskelen for felling av bjørn i regionen ligger høyere enn for regioner som har oppnådd bestandsmålet.

Skadefelling er primært et virkemiddel som kan iverksettes dersom det oppstår en akutt skadesituasjon, og dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Et element for iverksetting av en skadefelling er at det foreligger kadaver eller skader som kan undersøkes og påvises tatt av bjørn, og at skadene ser ut til å kunne fortsette. Dersom det er sannsynlig at skadene vil vedvare og det ikke er andre rimelige forebyggende tiltak som kan iverksettes, vil skadefelling kunne gis. I særskilte tilfeller kan skadehistorikken og skadepotensialet være så omfattende og sannsynlig, at uttak uten direkte forutgående skade kan vurderes. Det må da være en viss nærhet i tid til skadene potensielt kan oppstå.

Grane kommune har også tidligere i vår søkt om skadefelling av bjørn, og en tillatelse til felling av bjørn ble innvilget etter klagebehandling hos Klima- og miljødepartementet 1. mai. Tillatelsen var gjeldende for den delen av Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt som er øst og nord for elva Vefsna. Tillatelsen ble gitt etter at en simle var påvist drept av bjørn i det aktuelle området. Det ble ikke felt bjørn i medhold av tillatelsen som var gjeldende fram til 16. mai.

I 2021 ble det påvist tap av 27 sauer til bjørn i Grane kommune, men det ble ikke registrert skader i de sørlige delene av kommune der det nå er gjort observasjoner av bjørn 19. og 20 mai. Vi ser likevel at det er et visst potensiale for skader sau, når disse blir sluppet på beite gitt bjørnens vandringskapasitet.

Vi er kjent med at det er tamrein som er inne i en sårbar tid ikke langt fra der observasjonene av bjørn er gjort og ser at det er et visst potensiale for fremtidig skade på tamrein i området. Samtidig er det i svært liten grad påvist skader av bjørn på tamrein i region 7, og det er ikke registrert skader av bjørn på tamrein i Voengel-Njaarke sine områder de ti siste sesongene.

Søknadene om skadefelling er begrunnet ut fra forebyggende hensyn med henvisning til skadepotensialet som bjørn har ved å oppholde seg i områdene der den nå er observert. Slik denne situasjonen er per i dag, er det ikke påviste skader på tamrein eller sau i det aktuelle området.

Vi har lagt vekt på følgende i vurderingen vår:

- skadehistorikken og skadepotensialet på sau og tamrein i regionen
- bestandssituasjonen for brunbjørn i regionen
- den geografiske differensieringen av prioriterte beiteområder og forvaltningsområdet for brunbjørn nedfelt i forvaltningsplanen
- den nasjonale bestandsstatusen for brunbjørn

Etter en samlet vurdering finner Miljødirektoratet ikke grunnlag for å iverksette skadefelling av bjørn i det aktuelle området på nåværende tidspunkt. Miljødirektoratet legger avgjørende vekt på at det ikke er en pågående akutt tapssituasjon i området.

Klagerett

Dere kan klage på vedtaket. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Kjell Vidar Seljevoll
seniorrådgiver

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I NORDLAND
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET

Postboks 1405
Postboks 8013 DEP

8002 BODØ
0030 OSLO

LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
LANDBRUKSDIREKTORATET	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO
MATTILSYNET	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Roviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ